

PASTIRSKO PISMO SLOVENSKIH ŠKOFOV ZA POSTNI ČAS 2009

»Kakor očetje svoje otroke vas opominjamo in spodbujamo« (Prim. 1 Tes 2,11–12)

I. »ZNAJJE NAPIHUJE, LJUBEZEN IZGRAJUJE« (1 Kor 8,1)

6. NAVADNA NEDELJA, 15. FEBRUARJA 2009

Dragi bratje in sestre v Kristusu!

Letošnje pastoralno leto je v Cerkvi na Slovenskem posvečeno mladim, zato je tudi postno pastirsko pismo slovenskih škofov posvečeno okrepljenemu prizadevanju za zdravo vzgojo in notranjo svobodo mladih. Skrb za ustrezno izobrazbo in vzgojo mladih je ena od glavnih nalog človeške skupnosti in dolžnost krajevne in celotne Cerkve. Apostol Pavel, čigar jubilejno leto obhajamo, se sprašuje: »Kajti kje je sin, ki bi ga oče ne vzgajal?« in celo nebeškega Očeta opisuje kot skrbnega vzgojitelja in negovalca. (prim. Heb 12,7)

Današnja slovenska in evropska mladina se nahaja v relativni blaginji, vendar pa (p)ostaja tudi njena žrtev. Naporu povojnih generacij, da bi vzpostavili stabilno in uspešno gospodarstvo, si uredili demokratične odnose in varovali mednarodni mir, niso bili nadgrajeni in podkrepjeni z ustrezno vzgojo. Tako v šolstvu kot po družinah smo se odrekli vzgojnemu naporu, zapadli v površni optimizem, češ, otrok bo zrasel sam od sebe, poskrbeti je potrebno le za dobro materialno osnovo in mu ponuditi primerno družbeno klimo.

Krovne vzgojne ustanove so v želji ustvariti »družbo, temelječo na znanju,« stavile predvsem na izobrazbo. Izobrazba in znanje sta pomembni vrednoti, vendar le, če sta v območju bivanjskega smisla, če sovpadata z mladostnikovim ču-

stvenim in socialnim razvojem in če ju spremlja moralna vzgoja. Sodobna pedagogika je to troje zanemarjala zaradi zagledanosti v utopijo znanja, pa tudi pod pretvezo ideološke nevtralnosti ali celo iz strahu pred krščanskim etosom.

Stanje slovenske in evropske mladine je temu primerno. Opažamo, da mnogi mladi niso pripravljene sprejemati odgovornosti za zrelo življenje in da podaljšujejo mladinske življenjske sloge. Računanje na izobrazbo ni dalo želenih rezultatov, saj več mladih začete visokošolskega študija ne zaključijo. Rezultat politike, ki je odpravljala vzgojo in poudarjala izobrazbo, je, da nimamo dovolj primerno pripravljenih mladih ljudi na življenje.

Pred družbo je naloga, da najde bolj celostne in uravnovešene pobude za vzgojo otrok in mladine ter temu primerno mladinsko in šolsko politiko. K temu lahko veliko pripomore tradicija krščanskega humanizma, ki varuje pred skrajnostmi in enostranskimi ideologijami. Cerkev na svojem področju in v svojih ustanovah lahko pokaže ustrezne pristope dela z mladimi.

Blaženi škof Anton Martin Slomšek (1800–1862) je verjel v mlade in je bil na poti verskega in moralnega zorenja ter usposabljanja za življenje njihov dobrohotni spremljevalec. Bil je prepričan, da krščanska vera in prijateljstvo z Jezusom lahko pomenita močno in učinkovito pomoč pri osmišljanju in premagovanju

naporov ter jih vodita k veselemu in srečnemu življenju na zemlji in zagotavljata večno srečo v nebesih. Začel je tam, kjer je bilo glede na razmere, v katerih so živeli mladi, mogoče in glede na to, kar je imel kot vzgojitelj v nedeljski šoli na voljo. Na ta način so se vzpostavljali in gradili odnosi, mladi so se udeleževali verskega pouka, se učili brati, pisati in računati, pridobivali pa so tudi delovne navade. Slomškova nedeljska šola je bila *šola za življenje*. Z njo je ustvarjal ozračje veselja in prijateljstva. Za mlade je napisal učbenik *Blaže in Nežica v nedeljski šoli*.

Mladi se pritožujejo, da današnji vzgojno-izobraževalni pristopi in metode vedno ne upoštevajo življenjskih izzivov. V strokovnih pripravah manjka tudi skrb za uravnoteženo moralno in kulturno razsežnost. Vzgoja je pogosto omejena samo na trenutni učinek in se z osnovnimi življenjskimi vprašanji ne spoprijema dovolj učinkovito.

Slomšek pravi: »*Iz dobre šole rastejo boljši časi, iz slabe pa slabši. Časi so taki, kakršni so ljudje. Boljših ljudi pa ne bo, dokler ne bo bolje vzgojenih otrok.*« (Slomškove drobtinice, Družina 2001) Mladi želijo izražati svojo življenjsko moč, zato jim moramo ponuditi priložnost, da se lahko izkažejo v odgovornosti in v uresničevanju vrednot.

Šolo in pogosto tudi cerkev mladi razumejo za sinonima togosti in institucije, ki sta organizirana z določenim ciljem, zabavišča in diskoteke pa kot sinonim svobode, neobveznosti in spontanosti, kamor radi zahajajo. Mladi na zabavah ne dobijo tistega, kar si želijo v globini srca in od tam pogosto odhajajo razočarani in osamljeni.

Danes so večini v našem kulturnem prostoru na voljo udobna stanovanja, moderno opremljeni vrtci, šolski in veroučni prostori, prenovljena župnišča ter igrišča za športne dejavnosti. Mladi se družijo zato, da se srečajo s prijatelji in da skupaj z njimi občasno tudi praznujejo. Pri tem so nepogrešljivi vzgojitelji, ki jih imajo radi, jih ne obsojajo in jih poskušajo razumeti v njihovih mladostnih iskanjih.

Jezusovo povabilo: »*Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vam bom dal počitek,*« (prim. Mt 11,28) je namenjeno tudi mladim.

Bratje in sestre! Z iskreno željo, da bi družba in Cerkev, odrasli in mladi, z roko v roki iskali in našli čim boljše poti do uspešne in ustrezne vzgoje, vas prisrčno pozdravljamo in na vse kličemo Božji blagoslov.

Vaši škofje

II. »OBREDI SO NAJBOLJŠA KATEHEZA« (kard. Francis Arinze)

7. NAVADNA NEDELJA, 22. FEBRUARJA 2009

Dragi bratje in sestre v Kristusu!

Leto mladih v Cerkvi na Slovenskem poteka pod geslom, ki ga je sveti oče izbral za svetovni dan mladih: »Prejeli boste moč, ko bo prišel Sveti Duh nad vas, in boste moje pričel!« (prim. *Apd 1,8*) S temi besedami se je Kristus pred vnebohodom poslovil od učencev in jim izročil poslanstvo. Podobno tudi vsak človeški rod z vzgojo kliče in prenaša Božjo moč in izroča poslanstvo na prihodnji rod.

Na prvi pogled vseh mladih, ki zahajajo v cerkev, krščanska vera ne zanima. Z vstopom v srednjo šolo se odmaknejo od aktivne verske prakse in zdi se, da Boga več ne potrebujejo. To lahko razumemo tako, kot da je obračanje človeka k Bogu znamenje človeške šibkosti in je zato religija namenjena zgolj ranljivim družbenim skupinam ljudi, kot so otroci, starejši, bolni, nesrečni, ... ne pa tudi mladim in zdravim. Po eni strani razumemo potrebo po samostojnosti in dokazovanju, po drugi strani pa je odmik od verske prakse posledica tako sodobne družbene klime, ki vzgaja ljudi, ki jih zadovoljijo površinske potrebe, kot tudi novoveške ideje, da se človek lahko v polnosti razvije le, če zaupa zgolj samemu sebi.

Nezanemarljiv pri tem je moralni vidik. Del mladih si v času srednješolskega in univerzitetnega izobraževanja izbere življenjski slog, ki vključuje (pretirano) pitje alkoholnih pijač, uporabo nedovoljenih drog, (prezgodnjo) spolnost v neurejenih razmerjih, lenobnost in nezdrav odnos do okolja. Ta dejanja kažejo na oddaljitev od verske prakse in lahko tudi od Boga. Greh preprečuje spoznanje Boga in daljnoročno lahko pripravlja prostor neveri. Današnji evangelij govori o gobavcu, ki je bil izključen iz družbe

in prepuščen samemu sebi. Vsi »notranje gobavi« potrebujemo srečanje z Jezusom, ki nas bo resnično ozdravil in očistil. Malo mladih, ki so bili vzgojeni v pravem krščanskem duhu, versko okolje dokončno zapusti na premišljen in samonikel način. Večina svoje otroke da krstiti ter poskrbi za osnovno versko vzgojo pri verouku.

Med nami so mladi, ki ostajajo zvesti Bogu in Cerkvi tudi v najtežjih letih odraščanja. Pogosto izhajajo iz družin s trdnim duhovnim temeljem. Med njimi so tudi taki, ki so od osnovnošolskih let dalje dejavni v župniji ali so povezani s katoliško mladinsko sredino, in tisti, ki so v srednješolskem obdobju prehodili pot spreobrnjenja in poglobitve, četudi v primarnem okolju niso imeli potrebne podpore in razumevanja.

Pri mladih srečujemo pristno vero, četudi ne manjka dvomov in vprašanj. Marsikdo med njimi je po svoji prepričanosti in zagnanosti v spodbudo in zgled odraslim kristjanom in je kakor kvas, ki bo kasneje prekvasil okolico, v kateri bo delal in živel.

V preteklih desetletjih sta bili v Cerkvi na Slovenskem navzoči dve obliki dela z mladimi: prva so bile *mladinske veroučne skupine*, ki so v sedemdesetih in osemdesetih delovale skoraj v vsaki župniji, druga so bila *duhovna srečanja in duhovne vaje* za mlade. Tovrstnih programov se je vsako leto udeleževalo veliko mladih, v zadnjih letih pa zamirata. Razloge za to najdemo tako pri mladih, ki imajo danes drugačne potrebe kot v preteklosti, kot pri pastoralnih delavcih, ki se zaradi razvejanosti in obsega potreb in nalog v pastoralni dejavnosti manj ukvarjajo z mladino. Spremenile so se tudi družbeno-politične razmere, saj smo postali del globaliziranega sveta. Na področju mladinske pastorale govorimo o

spremenjenem odnosu do klasičnih metod dela in o novem položaju ter novih razmerah, v katerih se je zaradi številnih razlogov le-ta znašla.

Kljub temu, da sodelavci v mladinski pastoralni razpolagajo z majhnim številom poklicno zaposlenih in da jim zunanje okoliščine večkrat niso naklonjene, v svojo dejavnost redno pritegnejo veliko število mladih. Vsakoletnega srečanja v Stični se udeležuje dobrih sedem tisoč mladih. Število srednješolcev in študentov, ki vsako leto pripravijo in vodijo oratorije v župnijah, je naraslo na dobrih pet tisoč. V *Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov* je vključenih več kot štiri tisoč članov. Vse to so otipljiva in obetavna znamenja upanja tako za prihodnost mladih kot tudi za Cerkev na Slovenskem, zato se ne bojmo mladih! Pogumno jim stopimo naproti in jim ponudimo druženje med seboj in s Kristusom!

Uspele oblike mladinske pastore odlikuje dejstvo, da so mladi aktivni sooblikovalci vsebin. Če je mladinska pastore v preteklosti slonela predvsem na redovnicah, redovnikih in duhovnikih, je danes odgovornost bolj enakomerno porazdeljena po celotnem občestvu. Redovnice, redovniki in duhovniki (p)ostajajo predvsem duhovni asistenti, procese verske vzgoje pa uspešno izvajajo mladi prostovoljci in animatorji. Tu se nakazujejo poti in smernice razvoja dela z mladi in za mlade v Cerkvi v prihodnosti.

Mladi v Cerkvi so precej dejavni in se radi udeležujejo množičnih prireditvev. Pozorni moramo biti na to, da bodo ohranili živ stik z osebni spremljevalci. Delo na osebni ravni pomeni pogovor v manjših skupinah, zanimanje redovnice, redovnika in duhovnika za mladostnikovo življenjsko zgodbo, duhovni pogovor in spoved.

Bogoslužje predstavlja dragocen zaklad mladinske pastore. Tudi v Sloveniji se mu nekatere skupine posebej posvečajo in iz njega črpajo navdih in moč. Bogoslužje, ki ga sooblikujejo mladi, je globoko versko izkustvo. Dolgoročno zdržijo tiste oblike mladinske pastore, ki so postopoma in na nevsiljiv način pripeljale do svete maše ali drugih oblik bogoslužja.

Bogoslužje mlade vzgaja v naročju Cerkve, po njem prejemajo Gospodov blagoslov in darove Sv. Duha. Darovi Svetega Duha so oprijemljivi in uporabni za vsakdanje življenje, za delo in molitev, za soglasje v družini in prijetno vzdušje med prijatelji in vrstniki. Apostol Pavel jih našteva devet, trikrat po tri: »*Sad duha pa je: ljubezen, veselje, mir; potrpežljivost, blagost, dobrotljivost; zvestoba, krotkost, samoobvladovanje.*« (prim. *Gal 3,22–23*) Naštete kreposti so kakor sadike, ki jih je treba vzgajati in negovati.

Evangeljski odlomek, ki smo ga poslušali, razodeva ljubezen in moč Jezusa Kristusa, ki ozdravlja hrome in odpušča grehe. Važnejše od telesnega zdravja je notranje očiščenje. Hromi človek se verjetno ne bi srečal z Jezusom, če bi ne bil bolan. Potreboval je kar štiri nosače, ki so zaupali v Jezusa in so ga postavili predenj.

Dragi mladi, setev vaših staršev in vzgojiteljev naj v vas vedno bolj dozoreva in prinaša plodno in bogato žetev. Vzemite letošnji postni čas zares. Vaša skrb naj bo, kako doseči čim večjo notranjo svobodo in apostolsko gorečnost. S to željo in s tem iskrenim voščilom vas, dragi bratje in sestre, prisrčno pozdravljamo in vam podeljemo pastirski blagoslov.

Vaši škofje